

Област Бургас

▶ Население (2023)	384 446
▶ Територия (кв.км)	7748
▶ Брой на населените места	249
▶ Дял на населението в градовете (%)	76,4

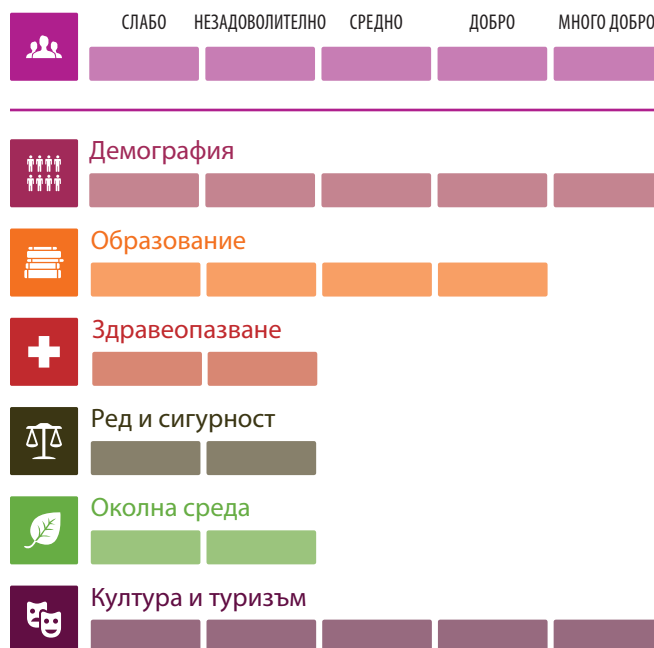
Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Бургас продължава да се увеличава, въпреки че ръстът му е сравнително ограничен. Заетостта и безработицата нарастват едновременно. Инвестиционната и бизнес активност в областта се запазват относително високи. Делът на автомагистралите и първокласните пътища е голям, но качеството на пътната настилка остава ниско. Бургас е сред областите с най-високо ниво на местното данъчно облагане. Самооценките на местните администрации за развитието на електронното управление и предоставянето на услуги на „едно гише“ се повишават.

Демографските показатели поставят областта в челната четворка. Средният успех на учениците на националното външно оценяване по математика след VII клас през 2024 г. е сравнително висок. Успехът на матурата по български език и литература обаче се запазва относително нисък. Здравеопазването в областта продължава да страда от недостиг на общопрактикуващи лекари. Броят на престъпленията се повишава и остава над средния за страната. Делът на горските територии е висок. Бургас е областта с най-високата оценка в сферата на културата и туризма.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и стандарт на живот

И през 2022 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Бургас продължава да се увеличава, въпреки че ръстът му е сравнително ограничен. Със стойност от 19,5 хил. лв. той нарежда областта на осмо място в страната. Заплатите също нарастват, но и тяхното увеличение е по-ниско от средното за страната. През 2022 г. средната годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в област Бургас достига 16,3 хил. лева. През 2023 г. средната месечна пенсия пък се увеличава до 872 лв. и остава значително по-висока от средната в страната (784 лева). Подоходното неравенство в областта е по-ниско от средното за страната, а делът на населението, живеещо под националната линия на бедност, намалява, макар че е над средния за страната – 21,0% в област Бургас при 20,6% в страната.

Пазар на труда

Делът на населението в трудоспособна възраст в областта намалява леко до 58,7%, но се задържа над средното за страната ниво (58,5%). Заетостта и безработицата нарастват едновременно. Коефициентът на заетост достига средната стойност за страната – 76,2%, а този на безработицата остава сравнително нисък въпреки слабото увеличение до 4,2% (при 5,3% в страната) през 2023 година.

Образователният статус на работната сила в областта постепенно бавно се подобрява. Делът на населението на възраст 25–64 години с висше образование е 23% (при 31% в страната), а делът на това с основно и по-ниско образование – 18% (при 15% в страната).

Инвестиции и бизнес

Инвестиционната и бизнес активност в област Бургас се запазват относително високи и през 2022 година. Броят на нефинансовите предприятия спрямо населението е 84 на хиляда души и е вторият най-висок в страната (след този в столицата). Бургас продължава да е и сред областите с най-висок относителен обем на преките чуждестранни инвестиции, нареждайки се отново на трето място (след столицата и София) с 5,5 хил. евро на човек от населението. Увеличение се наблюдава при разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението, както и при произведената продукция. Делът на приходите от износ в нетните приходи от продажби намалява леко до 26% и за първи път е под средния за страната (29%). Изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта също нарастват и вече са много близо до

средната стойност за страната към 30 юни 2024 година. В рамките на областта най-много средства са усвоили общините Приморско, Созопол и Малко Търново.

Инфраструктура

Гъстотата на пътната и на железопътната мрежа в област Бургас е сравнително ниска и през 2023 година. Делът на автомагистралите и първокласните пътища е висок (26% при 19% в страната), но качеството на пътната настилка остава ниско (30% в добро състояние при 40% в страната).

Делът на домакинствата с достъп до интернет продължава да е висок – 91% (при 89% в страната). Сравнително добър е и достъпът до канализация в областта (79% при 75% в страната), като почти цялата е свързана и с пречиствателни станции за отпадъчни води (72% при 67% в страната).

Местни данъци

Бургас остава сред областите с най-високо ниво на местното данъчно облагане и през 2024 година. Особено голяма е разликата при облагането на превозните средства и търговията на дребно. Именно Бургас отново е областта с най-високо облагане на превозните средства – средно 1,81 лв./kW (при средно 1,56 лв./kW в страната).

Созопол е общината с най-високи местни данъци както в областта, така и в страната. Сравнително високи са и тези в туристическите общини Поморие, Приморско, Бургас. В рамките на областта най-ниски са данъците в община Малко Търново.

Администрация

Делът на собствените приходи от общите приходи на общините в областта е третият най-висок в страната (след този в столицата и област София) – 35% при 27% средно за страната през 2023 година. Областта е и сред първенците по покритие на общинските разходи с местни приходи вероятно поради доброто развитие на туризма и на имотния пазар.

Самооценките на местните администрации за развитието на електронното управление и предоставянето на услуги на „едно гише“ през 2024 г. се повишават и също са сред най-високите в страната.

Прозрачността в работата на местните администрации намалява, но остава над средната оценка за страната, макар и с малко.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■■■■■■

Демография ■■■■■■

Демографските показатели в Бургас поставят областта в челната четворка (след столицата, Сливен и Варна). Коефициентът на естествен прираст продължава да е отрицателен, но стойността му е сред най-високите в страната с $-5,3\%$ (при $-6,8\%$ в страната) през 2023 година. Област Бургас привлича и много нови жители – коефициентът на механичен прираст е вторият най-висок в страната (след този в област Кърджали) – $20,6\%$. Делът на децата до 4-годишна възраст в областта е сходен със средния за страната – $4,4\%$ в областта при $4,5\%$ в страната, но делът на населението над 65 години остава сравнително по-нисък – $22,5\%$ (при $23,8\%$ в страната).

Близка до средната за страната е и гъстотата на населението в урбанизираните територии в областта Бургас – 1246 души на кв. км при 1221 души на кв. км в страната.

Образование ■■■■■■

Делът на децата в местните детски градини леко се свива, но остава около и малко над средния за страната през 2023 година.

Коефициентът на записване на населението в V–VII клас в областта пък продължава да е под средния за страната и през 2023 година. Индексът на съответствието между професионалното образование и профила на икономиката нараства и вече е над този за страната.

Средният успех на учениците от областта на националното външно оценяване по математика след VII клас през 2024 г. е сравнително висок – $45,3$ т. (при $42,9$ т. в страната). Успехът на матурата по български език и литература обаче остава – през 2024 г. той е „Добър“ $4,14$ (при „Добър“ $4,30$ в страната), а делът на слабите оценки е $11,7\%$ (при $8,7\%$ средно в страната).

Броят на студентите в университетите спрямо населението в областта намалява през 2023 г. до $14,5$ на хиляда души от населението.

Здравеопазване ■■■■

Делът на здравноосигурените в областта остава сравнително нисък и през 2023 година – 90% (при 95% в страната). Здравеопазването в областта продължава да страда от недостиг на общопрактикуващи лекари – на един местен лекар се падат по 2085 души от населението (при 1701 души на лекар в страната). Броят на леглата в многопрофилните болници се повишава значително, достигайки $5,8$ на хиляда души от населението (при $6,1$ на хиляда души в страната). Увеличава се и използваемостта им – 59% (при 56% в страната) през 2023 година. Достъпът до аптеки е най-високият в страната.

Коефициентът на детска смъртност намалява и през 2023 г. е сходен със средния за страната. Средната продължителност на живота пък се повишава до $74,0$ години (при $73,5$ години в страната).

Ред и сигурност ■■■■

Бързината и натовареността на местната съдебна система през 2023 г. са сходни със средните за страната. Делът на наказателните дела, приключили в 3-месечен срок в област Бургас, е 88% (при 91% в страната), на гражданските дела – 72% (при 65% в страната), а на административните дела – 73% (при 72% в страната). Съдиите в Окръжния съд разглеждат средно по $11,9$ дела месечно (при $14,4$ в страната), а в Административния – $13,8$ дела (при $14,8$ в страната).

Броят на престъпленията в област Бургас се повишава и остава над средния за страната. През 2023 г. в областта са регистрирани $13,6$ престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души от населението (при $11,3$ на хиляда души в страната). Разкриваемостта на престъпленията се увеличава, достигайки 52% (при 53% в страната). Броят на полиците също е сходен със средния – $4,5$ на хиляда души в областта при $4,2$ на хиляда души в страната.

Околна среда ■■■■

През 2022 г. Бургас отново е сред областите с висок обем на образуванияте битови отпадъци – 543 кг на човек (при 488 кг на човек в страната). Същевременно обаче делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци също е голям – 93% (при 76% за страната).

Инсталираните ВЕИ мощности остават сравнително ниски, но се повишават и към 30 юни 2024 г. са $0,6$ kW на човек (при $1,0$ kW на човек в страната). Делът на горските територии е висок (41% при 33% в страната), а на нарушените – нисък ($0,2\%$ при $0,4\%$ в страната) през 2023 година.

Култура и туризъм ■■■■■■

Културата и туризмът в област Бургас са силно застъпени и областта води класацията в тази категория. През 2023 г. относителният брой на посещенията в кината и библиотеките е над средния за страната, а в театрите и музеите – под, но близо до средния. Посещенията в кината достигат 769 на хиляда души (при 684 на хиляда души в страната), в музеите – 767 на хиляда души (при 770 на хиляда души в страната), в библиотеките – 844 на хиляда души (при 679 на хиляда души в страната), а в театрите – 303 на хиляда души (при 349 на хиляда души в страната).

Бургас е областта с най-висок относителен брой на леглата в местата за настаняване (382 на хиляда души при 56 на хиляда души в страната), както и на реализираните нощувки ($25\,257$ на хиляда души при $41\,67$ на хиляда души в страната) и на тези, направени през онлайн платформи на споделената икономика (2674 на хиляда души при 500 на хиляда души в страната).

Ключови показатели за област Бургас

Индикатори на икономическото развитие	2021	2022	2023	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	15 815	19 534	n.a.	25 956
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	14 852	16 307	n.a.	21 242
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	24,6	22,1	21,0	20,6
Дял на населението в трудоспособна възраст (%)	60,2	58,9	58,7	58,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	70,0	74,3	76,2	76,2
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	4,7	4,0	4,2	5,3
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	19,5	19,1	18,4	14,8
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	24,4	22,3	23,4	30,5
Произведена продукция (лв./нает)	83 603	103 064	n.a.	122 377
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	2893	3181	n.a.	4257
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	5643	5470	n.a.	4544
Дял на населението в селища с обществена канализация (%)	78,5	78,5	n.a.	75,0
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	31,0	29,4	30,0	40,4
Покритие на общинските разходи с местни приходи (%)	101,3	101,8	83,0	74,1
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	72,4	72,7	69,4	69,3

Индикатори на социалното развитие	2021	2022	2023	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	n.a.	-8,2	-5,3	-6,8
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	n.a.	7,1	20,6	6,4
Среден успех от матурите по БЕЛ**	3,85	3,68	4,14	4,30
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	36,9	37,2	45,3	42,9
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	84,8	90,2	89,0	89,9
Средна продължителност на живота (години)***	73,8	73,1	74,0	73,5
Дял на здравноосигурените лица (%)	83,9	90,3	90,2	95,0
Население на един общопрактикуващ лекар (брой)	2129	2037	2085	1701
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души (брой)	11,3	12,5	13,6	11,3
Дял на наказателните дела, приключили в 3-месечен срок (%)	88	89	88	91
Използвана питейна вода от домакинствата от Вик (литър/човек/ден)	109	111	n.a.	103
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	481	543	n.a.	488
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	94	93	n.a.	76
Посещения в кината на хиляда души от населението	402	674	769	684
Реализирани нощувки в местата за настаняване на хиляда души (брой)	15 447	23 733	25 257	4167

* Данните за 2023 г. са включени в изследването от 2024 година. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2023/2024 година, а матурите са проведени през 2024 година. Същото важи и за предходните години.

*** Данните са за тригодишни периоди и се обновяват всяка година.